

INSTYTUT MIKOŁOWSKI

<p>43-190 MIKOŁÓW Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej ul. Jana Pawła II 8/5 tel. (032) 738-07-55 NIP 635-15-86-916 246504880 Numer identyfikacyjny REGON</p>	<p>Rachunek zysków i strat jednostki (wariant porównawczy) ..... sporządzony na dzień <u>31.12.</u> 200 <u>9</u> r.</p>	<p>Adresat Urząd Miasta Mikołów ..... wysłać bez pisma przewodniego</p>																																																															
		<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Stan na koniec roku poprzedniego</th> <th>Stan na koniec roku bieżącego</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>A. Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi, w tym:</td> <td>298.669,83</td> <td>302.017,03</td> </tr> <tr> <td>I. Przychody netto ze sprzedaży produktów</td> <td>298.669,83</td> <td>302.017,03</td> </tr> <tr> <td>1. w tym: dotacje zaliczane do przychodów (podmiotowe, przedmiotowe, na pierwsze wyposażenie w środki obrotowe)</td> <td>245.400,-</td> <td>261.000,-</td> </tr> <tr> <td>II. Zmiana stanu produktów (zwiększenie – wartość dodatnia, zmniejszenie – wartość ujemna)</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>III. Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>IV. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>V. Pozostałe dochody budżetowe</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>B. Koszty działalności operacyjnej</td> <td>246.942,14</td> <td>307.995,42</td> </tr> <tr> <td>I. Amortyzacja</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>II. Zużycie materiałów i energii</td> <td>12.012,80</td> <td>17.683,74</td> </tr> <tr> <td>III. Usługi obce</td> <td>49.551,59</td> <td>64.666,61</td> </tr> <tr> <td>IV. Podatki i opłaty</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>V. Wynagrodzenia</td> <td>159.067,60</td> <td>122.115,35</td> </tr> <tr> <td>VI. Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia dla pracowników</td> <td>32.918,15</td> <td>61.527,32</td> </tr> <tr> <td>VII. Pozostałe koszty rodzajowe</td> <td>23.392,-</td> <td>42.002,40</td> </tr> <tr> <td>VIII. Wartość sprzedanych towarów i materiałów</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>IX. Udzielone dotacje</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>X. Inne świadczenia finansowane z budżetu</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>XI. Pozostałe obciążenia</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>C. Zysk (strata) ze sprzedaży [A – B]</td> <td>+21.727,69</td> <td>-5.978,39</td> </tr> </tbody> </table>		Stan na koniec roku poprzedniego	Stan na koniec roku bieżącego	A. Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi, w tym:	298.669,83	302.017,03	I. Przychody netto ze sprzedaży produktów	298.669,83	302.017,03	1. w tym: dotacje zaliczane do przychodów (podmiotowe, przedmiotowe, na pierwsze wyposażenie w środki obrotowe)	245.400,-	261.000,-	II. Zmiana stanu produktów (zwiększenie – wartość dodatnia, zmniejszenie – wartość ujemna)			III. Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki			IV. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów			V. Pozostałe dochody budżetowe			B. Koszty działalności operacyjnej	246.942,14	307.995,42	I. Amortyzacja	-	-	II. Zużycie materiałów i energii	12.012,80	17.683,74	III. Usługi obce	49.551,59	64.666,61	IV. Podatki i opłaty			V. Wynagrodzenia	159.067,60	122.115,35	VI. Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia dla pracowników	32.918,15	61.527,32	VII. Pozostałe koszty rodzajowe	23.392,-	42.002,40	VIII. Wartość sprzedanych towarów i materiałów			IX. Udzielone dotacje			X. Inne świadczenia finansowane z budżetu			XI. Pozostałe obciążenia			C. Zysk (strata) ze sprzedaży [A – B]	+21.727,69	-5.978,39
	Stan na koniec roku poprzedniego	Stan na koniec roku bieżącego																																																															
A. Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi, w tym:	298.669,83	302.017,03																																																															
I. Przychody netto ze sprzedaży produktów	298.669,83	302.017,03																																																															
1. w tym: dotacje zaliczane do przychodów (podmiotowe, przedmiotowe, na pierwsze wyposażenie w środki obrotowe)	245.400,-	261.000,-																																																															
II. Zmiana stanu produktów (zwiększenie – wartość dodatnia, zmniejszenie – wartość ujemna)																																																																	
III. Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki																																																																	
IV. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów																																																																	
V. Pozostałe dochody budżetowe																																																																	
B. Koszty działalności operacyjnej	246.942,14	307.995,42																																																															
I. Amortyzacja	-	-																																																															
II. Zużycie materiałów i energii	12.012,80	17.683,74																																																															
III. Usługi obce	49.551,59	64.666,61																																																															
IV. Podatki i opłaty																																																																	
V. Wynagrodzenia	159.067,60	122.115,35																																																															
VI. Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia dla pracowników	32.918,15	61.527,32																																																															
VII. Pozostałe koszty rodzajowe	23.392,-	42.002,40																																																															
VIII. Wartość sprzedanych towarów i materiałów																																																																	
IX. Udzielone dotacje																																																																	
X. Inne świadczenia finansowane z budżetu																																																																	
XI. Pozostałe obciążenia																																																																	
C. Zysk (strata) ze sprzedaży [A – B]	+21.727,69	-5.978,39																																																															

D. Pozostałe przychody operacyjne		
I. Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		
II. Dotacje		
III. Pokrycie amortyzacji		
IV. Inne przychody operacyjne		
E. Pozostałe koszty operacyjne		
I. Koszty inwestycji finansowanych ze środków własnych zakładów budżetowych i dochodów własnych jednostek budżetowych		
II. Pozostałe koszty operacyjne		
F. Zysk (strata) z działalności operacyjnej (C + D - E)	+21.727,69	-5.978,39
G. Przychody finansowe		
I. Dywidendy i udziały w zyskach		
II. Odsetki		
III. Inne		
H. Koszty finansowe		
I. Odsetki		
II. Inne		
I. Zysk (strata) z działalności gospodarczej (F + G - H)	+21.727,69	-5.978,39
J. Wynik zdarzeń nadzwyczajnych (J.I. - J.II.)		
I. Zyski nadzwyczajne		
II. Straty nadzwyczajne		
K. Zysk (strata) brutto (I ± J)	+21.727,69	-5.978,39
L. Podatek dochodowy		
M. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty) oraz nadwyżki środków obrotowych		
N. Zysk (strata) netto (K - L - M)	+21.727,69	-5.978,39

.....
GŁÓWNY KSIĘGOWY
Magdalena MATERA
Magdalena MATERA

2010-03-29

.....
[rok, miesiąc, dzień]

.....
[kierownik jednostki]

DYREKTOR
Instytutu Mikołowskiego
Maciej Melecki
Maciej Melecki

Nazwa i adres jednostki budżetowej		BILANS		Adresat:	
INSTYTUT MIKOŁOWSKI 43-190 MIKOŁÓW ul. Jana Pawła II 8/5 tel. (032) 738-07-55 NIP 635-15-86-916		jednostki budżetowej, zakładu budżetowego, gospodarstwa pomocniczego jednostki budżetowej		Urząd Miasta Mikołów	
Numer identyfikacyjny-REGON		sporządzony na dzień 31.12.2009			
246504880					
AKTYWA	Stan na		PASywa	Stan na	
	początek roku	koniec roku		początek roku	koniec roku
	1	2		1	2
A. AKTYWA TRWAŁE	1		A. FUNDUSZ	40	744198 1463,59
I. Wartości niematerialne i prawne	2		I. Fundusz jednostki	41	744198 7441,98
II. Rzeczowe aktywa trwałe	3		II. Wynik finansowy netto	42	21 727,69 -5078,39
1. Środki trwałe	4		1.1. Zysk netto (+)	43	21 727,69
1.1. Grunty	5		1.2. Strata netto (-)	44	-5978,39
1.2. Budynki, lokale i obiekty inżynierii ląd. i wodnej	6		III. Nadwyżka środków obrotowych (-)	45	
1.3. Urządzenia techniczne i maszyny	7		IV. Odpisy z wyniku finansowego (-)	46	-14285,71
1.4. Środki transportu	8		V. Fundusz mienia zlikwid. jednostek	47	
1.5. Inne środki trwałe	9		VI. Inne	48	
2. Inwestycje rozpoczęte (śr. trw. w budowie)	10		B. FUNDUSZE CELOWE	49	
3. Środki przekazane na poczet inwestycji	11		1.1.	50	
III. Należności długoterminowe	12		1.2.	51	
IV. Długoterminowe aktywa finansowe	13		C. ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE	52	
1.1. Akcje i udziały	14		D. ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE I FUNDUSZE SPECJALNE	53	19394,17 17503,83
1.2. Papiery wartościowe długoterminowe	15		I. Zobowiązania krótkoterminowe	54	19394,17 17503,83
1.3. Inne długoterminowe aktywa finansowe	16		1.1. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	55	2230,87 2472,45
V. Wartość mienia zlikwidowanych jednostek	17		1.2. Zobowiązania wobec budżetów	56	1546,44 2240,44
B. AKTYWA OBROTOWE	18		1.3. Zobowiązania z tytułu ubezpiecz. społecznych	57	8459,36 1315,09
I. Zapasy	19		1.4. Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	58	7057,50 11425,82
1.1. Materiały	20		1.5. Pozostałe zobowiązania	59	1 50,03
1.2. Półprodukty i produkty w toku	21		1.6. Sumy obce (depozytowe, wykonania umów)	60	
1.3. Produkty gotowe	22		1.7. Rozliczenia z tytułu środków na wydatki budżetowe i z tytułu dochodów budżetowych	61	
1.4. Towary	23		1.8. Rezerwy na zobowiązania	62	
II. Należności krótkoterminowe	24	4394,17 2565,21	II. Fundusze specjalne	63	
1.1. Należności z tytułu dostaw i usług	25	4394,17 1965,21	1.1. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	64	
1.2. Należności od budżetów	26		1.2. Inne fundusze	65	
1.3. Należności z tytułu ubezpiecz. społecznych	27		E. ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE	66	
1.4. Pozostałe należności	28	600,17	I. Rozliczenia międzyokresowe przychodów	67	
1.5. Rozliczenia z tytułu środków na wydatki budżetowe i z tytułu dochodów budżetowych	29		II. Inne rozliczenia międzyokresowe	68	
III. Środki pieniężne	30	22442,15 16402,21	F. INNE PASywa	69	
1.1. Środki pieniężne w kasie	31			70	
1.2. Środki pieniężne na rachunkach bankowych	32	22442,15 16402,21		71	
1.3. Inne środki pieniężne	33			72	
IV. Krótkoterminowe papiery wartościowe	34			73	
V. Rozliczenia międzyokresowe	35			74	
C. INNE AKTYWA	36			75	
	37			76	
SUMA AKTYWÓW (A+B+C)	38	26836,15 18967,42	SUMA PASywÓW (A+B+C+D+E+F+G)	77	26836,15 18967,42

DANE UZUPEŁNIAJĄCE DO BILANSU

Wyszczególnienie	Stan na	
	początek roku	koniec roku
1. Umorzenie środków trwałych	77	
2. Umorzenie pozostałych środków trwałych	78	8904,96 12480,97
3. Umorzenie zbiorów bibliotecznych	79	
4. Odpisy aktualizujące należności	80	
5. Umorzenie wartości niematerialnych i prawnych	81	

DYREKTOR
 Instytutu Mikołowskiego
Marek Melecki
 Marek Melecki

2010-03-29

Główny księgowy

rok, miesiąc, dzień

Kierownik jednostki

GŁÓWNY KSIĘGOWY
Magdalena MATERA
 Magdalena MATERA

WYKONANIE BUDŻETU INSTYTUTU MIKOŁOWSKIEGO ZA 2009r

A. Przychody z działalności statutowej

I. Dotacja z budżetu Gminy Mikołów	261.000, -	zł
II. Dotacje MkiDN (Instytut Książki Kraków)	15.600, -	zł
III. Darowizny	14.010, -	zł
IV. Opłaty konkursowe	880, -	zł
V. Inne przychody	10.527,03	zł
a) za książki	10.094, -	zł
b) odsetki bankowe	390,03	zł
c) inne	43, -	zł
Razem przychody:	302.017,03	zł

B. Koszty realizacji zadań działalności statutowej:

71.236,10 zł

I. Koszty angaży dla wykonawców i prelegentów	34.489,80	zł
II. Koszty wydawnictw	34.657,30	zł
III Nagrody konkursowe	2.089	zł

C. Koszty administracyjne

1. Zużycie energii elektrycznej 8.023,37 zł

2. Usługi obce 19.528,75 zł
w tym:

a) opłaty abonamentu RTV	201,14	zł
b) usługi zorganizowania nagłośnienia sal IM	1.250	zł
c) usługi transportowe	85,40	zł
d) usługi hotelarskie	3.610	zł
e) badania medycyny pracy pracowników IM	205	zł
f) usługi ksero	786,23	zł
g) usługi poligraficzne-druk zaproszeń	549	zł
h) koszty wynajmu sprzętu do realizacji filmu „Wydalony” reż. Adam Sikora	2.534,74	zł
i) za zdjęcia trickowe do filmu „Wydalony”	799,10	zł
j) koszty szkolenie dla pracowników IM	860	zł
k) usługi fotograficzne	379,88	zł
l) usługa serwisowa do stanowiska komputerowego	158,60	zł
m) usługa bindowania	159,82	zł
n) usługi remontowe	869,60	zł
o) usługi gastronomiczne dla gości IM z okazji X lecia działalności IM oraz gości konferencji naukowej “Polaku, kim jesteś?”, która odbyła się w miesiącu listopadzie 2009: 4.870,50	4.870,50	zł
p) usługi pocztowe	2.178,55	zł.

r) opłaty i prowizje bankowe	31, 19 zł.
3. Wynagrodzenia oraz ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	183. 642,67 zł
w tym:	
a) wynagrodzenia osobowe pracowników	122. 115,35 zł
b) nagroda roczna	25. 825, 82zł
c) odprawa pośmiertna	7. 224 zł
d) składki na ubezpieczenia społeczne	24. 089,24 zł
e) składki na Fundusz Pracy	3. 138, 21 zł
f) świadczenia urlopowe	1. 250,05 zł
4. Pozostałe koszty ogółem	25. 564, 53 zł
w tym:	
a) koszty sprzątnięcia pomieszczeń IM	4. 932, 90 zł
b) usługi telefonii stacjonarnej	8. 092, 52 zł
c) usługi telefonii komórkowej	1. 587, 29 zł
d) usługi internetu	800, 75 zł
e) koszty podróży służbowych	490, 70 zł
f) zakup środków czystości	254, 71 zł
g) zakup artykułów biurowych, druków	1. 271,67 zł
h) zakup wyposażenia	4. 614,93 zł
w tym:	
laptop i drukarka	2. 683 zł
i) zakup materiałów do remontów i konserwacji	1. 125,30 zł
j) inne materiały	907,06 zł
w tym:	
-zakup klucza do drzwi wejściowych IM	
-zakup kwiatów dla pisarzy, malarzy i poetów gości IM: 140 zł	
-zakup paliwa w celu rozprawienia wydawnictw książkowych IM do sieci Matras i Empik	
-zakup paliwa do samochodu transportowego na potrzeby filmu "Wydalony"	
k) pozostałe materiały	1. 486, 70 zł
w tym:	
-zakup artykułów spożywczych dla gości wernisaży, wystaw w IM:	1. 228, 22 zł
-zakup liny dla potrzeb filmu "Wydalony":	47, 30 zł
-zakup 2 kabli zasilających do sprzętu IM:	25 zł
-zakup artykułów malarsko-chemicznych dla potrzeb filmu "Wydalony"	186, 18 zł
D. Przychody finansowe:	302. 017,03 zł
E. Koszty finansowe:	307. 995,42 zł
D-E	- 5. 978, 39 zł

Instytut Mikołowski na przestrzeni 2009 roku pozyskał dodatkowe środki finansowe

w kwocie 30.490 zł.

INSTYTUT MIKOŁOWSKI
43-190 MIKOŁÓW
ul. Jana Pawła II 8/5
tel. (032) 738-07-55
NIP 635-15-86-916

DYREKTOR
Instytutu Mikołowskiego
Maciej Melecki
Maciej Melecki

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI INSTYTUTU MIKOŁOWSKIEGO ZA 2009r.**WYSTAWY****Luty**

Wernisaż rysunków i obrazów Adama Sikory „swartz und black”

Adam Sikora (ur. 1960r. w Mikołowie)

Operator filmowy, reżyser, scenarzysta, fotografik, malarz, pedagog. W 1988 ukończył wydział operatorski PWSFTviT w Łodzi. Przez wiele lat współpracował jako operator przy filmach Lecha Majewskiego m.in. *Pokój saren*, *Wojaczek*, *Angelus*. Wielokrotnie nagradzany za zdjęcia do filmów i teatrów telewizji. Realizator programów kulturalnych TVP, m.in. „Ogrodu Sztuk” i „Rozmów na nowy wiek”. Autor licznych wystaw fotografii. Ostatnio wyreżyserował film *Wydalony*. Mieszka w Mikołowie.

Kwiecień**Wernisaż wystawy malarstwa Kingi Kurek**

Kinga Kurek – absolwentka malarstwa katowickiej ASP.

Lipiec

Wernisaż rysunków Stanisława Tabisza pt "Chrystus Frasobliwy"

Stanisław Tabisz – ur.1956 roku. Ukończył Wydział Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Studiował malarstwo w pracowniach doc. Zbigniewa Kowalewskiego, prof. Tadeusza Brzozowskiego, prof. Juliusza Joniaka oraz rysunek w pracowni prof. Zbysława Grzywacza.

Dyplom w 1982 roku. Obecnie profesor ASP w Krakowie.

Dziekan Wydziału Grafiki. Zajmuje się malarstwem, rysunkiem, projektowaniem graficznym, scenografią.

Pisze i publikuje artykuły oraz eseje na temat sztuki w prasie codziennej i czasopismach specjalistycznych. Autor kilkudziesięciu wystaw indywidualnych malarstwa i rysunku w Polsce i za granicą. Laureat kilku nagród w dziedzinie malarstwa. Jego prace znajdują się w kolekcjach muzealnych w kraju i prywatnych m.in. w Niemczech, Szwajcarii, Szwecji, USA, Austrii, Francji, Hiszpanii.

W latach 1983-1988 występował w kabarecie „Piwnica pod Baranami” Zrealizował scenografię do koncertów Zbigniewa Preisnera,

m.in.: „Moje kolędy na koniec wieku” (Stary Teatr w Krakowie 1999 r., Teatr Narodowy w Warszawie - 2001 r.).

W latach 1995-1999 był członkiem Zarządu Głównego Związku Polskich Artystów Plastyków. Od listopada 2002 prezes Okręgu Krakowskiego ZPAP. Malarstwo i rysunek Stanisława Tabisza zaliczane są do specyficznej odmiany nurtu surrealistycznego. Tworzy wizyjne pejzaże mikro i makro kosmiczne oraz motywy z fantastycznymi zwierzętami przeniknięte poetycką atmosferą snu

i magii. Częstym motywem rysunków Tabisza jest kobiecy akt.

Październik

Wystawa fotografii pt "Stół" autorstwa Bogdana Prejsa i Dariusza Zakrzewskiego, dokumentująca X lat instnienia i działalności Instytutu Mikołowskiego, w ramach jubileuszowych obchodów IM.

Listopad

Wystawa litografii z pracowni Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie. Autorami prac byli absolwenci wydziału i jego pracownicy.

Grudzień

Wernisaż malarstwa Moniki Tobiańskiej pt. "Internum".

Monika Tobiańska – zeszłoroczna absolwentka ASP w Katowicach.

SPOTKANIA AUTORSKIE

Luty

Spotkanie autorskie Pawła Konjo Konnaka, związane z promocją jego tomu wierszy "Król festynów", wydanego przez IM. W spotakniu wzięli udział: Ryszard Tymon Tymański oraz Marta Podgórnik.

Paweł Konjo Konnak jest postabsurdalnym artystą rewiowym z Kaszub, przedstawicielem awangardy gdańskiej. Niegdyś aktywista punkowy oraz fighter Tranzytoryjnej Formacji Totart z którą zrealizował kilkaset akcji o charakterze metafizyczno – społecznym. Reżyser filmów dokumentujących istotne *aktiviti podmiotów podglebnych* m.in. o grupie Dezerter, Robercie Brylewskim i gdańskim środowisku uwielaczy ariergardowych. Jest autorem 3 tomów poetyckich z których najnowszy, czyli *Król festynów*, jest aktualnie nominowany do literackiej nagrody Nike. Wraz z Krzyśkiem Skibą wygenerował nową jakość medialną, którą był telewizyjny kabaret rockowy *Lalamido*. W roku 2009 obchodzi 25- lecie swoich *artowych lotów kosmicznych*. Uważa że wszystko jest warte, wszystko jest piękne, wszyscy jesteśmy doskonali

Marzec

Spotkanie poświęcone książce "Gra znaczeń. Przerób" Witolda Wirpszy, wydanej przez IM. W spotkaniu wzięli udział: Leszek Szaruga, Marcin Sendecki i Anna Jaworska.

Dwa zbiory esejów Witolda Wirpszy – opublikowana w 1965 roku *Gra znaczeń* i dotąd nie opublikowany, choć równie ważny – *Przerób*, poświęcone są sztuce we wszystkich jej przejawach: literackiej, plastycznej i muzycznej. Wirpsza wyprzedził o kilkadziesiąt lat, w ostatnim czasie zaś szczególnie ważną dla humanistyki, refleksję „kulturową” – która zajmuje się analizą estetyczną dzieł powstających w różnych obszarach twórczości artystycznej, wydobywając z nich to, co wspólne, bo sięgające korzeni kultury i wyobraźni człowieka. Zainteresowanie Wirpszy różnymi dziedzinami sztuki nie jest przypadkowe. W eseju *Przerób* pojawia się myśl o nieodłącznym współlistnieniu sztuki z życiem, co prowadzi do twórczego ducha indywidualnego artysty, na którego zwłaszcza ostatnio uwagę zwróciła antropologia literatury. Niezależnie od tego, czy jest on muzykiem – jak Beethoven, malarzem – jak Mondrian, czy poetą – dadaistą, czyni pozornie nieprzekazywalne treści – przekazywalnymi, pozwalając człowiekowi zbliżyć się do tego, czego nie mógłby w inny sposób doświadczyć. Pytanie o twórczą „grę”, która jest nieodłączną częścią dzieła sztuki, łączy *Przerób* z *Grą znaczeń*. Również ten zbiór poświęcony jest refleksji estetycznej, skupionej wokół problemu twórcy i procesu twórczego. Wirpsza zwraca uwagę, na szczególnie ważny we współczesnej humanistyce, status podmiotu twórczego, wydobywając go, podobnie jak czynią to dziś antropologowie literatury, z czeluści unicestwienia, które zapoczątkowała ogłoszona przez Barthes’a śmierć autora. Jednocześnie oba zbiory, zarówno *Przerób*, jak i *Gra znaczeń*, wydobywają esencję nowoczesnej, twórczej aktywności, polegającej na montowaniu elementów, których sprzężenie, a nie suma, prowokuje napięcia, wywołujące doznanie estetyczne. Wirpsza snuje opowieści o stwarzaniu dzieła sztuki, albo lepiej „upozorowaniu artystycznego aktu twórczego”, zwracając uwagę na pułapkę łatwej „prawdy”. W *Grze znaczeń* pojawia się ważne i wciąż aktualne pytanie, związane z jak najbardziej współczesnymi działaniami artystycznym na polu sztuk plastycznych, choć lepiej byłoby powiedzieć – wizualnych: Czy dzieło sztuki może stać się surowcem dla nowego dzieła sztuki, a wyrób artystyczny surowcem dla nowego wyrobu artystycznego? Wirpsza bawi się znaczeniami, balansuje gdzieś pomiędzy, proponując – konsekwentnie niekonsekwentne – artystyczne wyrabianie dzieła sztuki.

Anna Jaworska

Kwiecień

Spotkanie poświęcone publikacji powieści "Zaburzenie" Thomasa Bernharda (Wydawnictwo Czytelnik), w którym wzięli udział Sława Lisiecka, tłumaczka powieści oraz Zdzisław Jaskuła, tłumacz i poeta.

Wczesna powieść Thomasa Bernharda ukazuje pisarza w pełni ukształtowanego. Już w „Zaburzeniu” (rok 1967) zaproponował on wyrazisty styl prozy, oparty na powtórzeniach zdań, opętanych powrotach do słów kluczy, wreszcie niemal chorobliwym stopniowaniu przymiotników, jednoznacznie wskazujących, że ma w głębokim niepoważaniu istotę ludzką. Zły, gorszy, najgorszy – oto człowiek Bernharda. z urazy szkalował odbiorców sztuki karnie i bezmyślnie przemierzających galerie Wiednia. W „Wymazywaniu” rozprawił się z wypartym przez Austriaków dziedzictwem nazistowskim. Wczesne „Zaburzenie” poświęcił natomiast petryfikacji obszaru zaburzonej ludzkiej psychiki.

Część pierwsza książki, będąca czymś na wzór dantejskiej przechadzki po wiejskim piekle austriackich dolin, utrwała pełną napięcia relację ojca lekarza i jego syna, którzy wędrują po kolejnych, nawiedzanych śmiercią i rozkładem obejściach. Lekarz nie tylko leczy swoich podopiecznych. Jest również depozytariuszem wiedzy o ich słabościach i podłościach, kimś na wzór laickiego spowiednika, który cierpliwie wysłuchuje narracji o bezwzględnym bezsensie kończących się właśnie egzystencji. Co ciekawe, ten spowiednik raczej potwierdza diagnozy swoich pacjentów, nie sili się na budowanie jakichś homo- i teodycei. Rozpad więzi międzyludzkich jest również udziałem jego rodziny. Syn, podpatrując pracę ojca, jednocześnie snuje wewnętrzny monolog o utracie wzajemnego zrozumienia.

Pochód ku ostatecznej nicości zatrzymuje się w momencie, kiedy trafiają do zamku księcia Sauraua. Druga część książki to wielki monolog owego sybaryty, który okaże się zniszczonym życiem, kruchym introwertykiem. Wszystko zostaje tu poddane drobiazgowej analizie pod kątem aberracji: freudowska figura ojca, który popełnia samobójstwo, wyprzedzając symboliczny mord, wątek relacji między Saurauem a jego synem, zwieńczony wizją destrukcji przybytku księcia, dokonanej przez „zaburzonego” potomka. Monolog rozwija się więc według brutalnej logiki patologii, jest opisem infekcji – tak Bernhard najogólniej traktuje proces wychowania zastępujący autentyczną bliskość i zrozumienie.

Mniej więcej to samo powiedział Philip Larkin w jednej frazie swojego wiersza „To może taki wierszyk”: „Jebią ci życie mamcia z tatkiem, / Może i nie chcą, ale jebią” (tłumaczenie Jacka Dehnela). Obu twórców łączy też skłonność do wynoszenia nudy w rejony, gdzie staje się zasadą wszelkiego istnienia, przy czym Bernhard unika jak ognia humoru, w przeciwieństwie do dyskretnego uśmieszku Larkina. Cechą dystynktywną „Zaburzenia” jest powaga. Jeżeli czytelnik zgodzi się śledzić kalumnie księcia bez ironii, wtedy odsłoni się wielkość tej prozy. Bernhard proponuje jakby odwrócenie Kafkowskiego „Zamku”. Obserwujemy sytuację wewnątrz „zamku” ludzkiej psychiki, stajemy się uczestnikami procesu dezintegracji toczącego podmiot, który rości sobie prawo do regulacji rzeczywistości podług własnego projektu. W fantastycznych ustępach, kiedy Saurau odprawia kolejnych kandydatów do opieki nad swoim przybytkiem, „Zaburzenie” jako żywo przypomina kafkowską tropologię. Petentem jest tutaj książę – to on próbuje się czegoś dowiedzieć „we własnej sprawie” od odwiedzających go zarządców. Oni wypełniają jego życie treścią, są charakterologiami, które przymierza do siebie niczym drelich ogrodnika.

Powracająca w powieści wizja powodzi, zalewającej tereny przyzamkowe, czyni z księcia

człowieka znajdującego się na osuwisku, który opada stopniowo w głąb własnych lęków i obsesji, na dno szaleństwa. Każda relacja z bliźnim to wzajemne wpędzanie się w otchłań. Kontakty z innymi, którzy oferują jedynie własny strach, rozpacz i pustkę, permanentnie podmywają naszą tożsamość. W życiu nie wydarza się nic zaskakującego, większość procesów to z góry określone zdążanie w stronę błota grobu.

Jeżeli przyjmiemy, że w „Zaburzeniu” autor określił swoje światoodczucie, jego kolejne książki okażą się jedynie zmianą kostiumu, paranoicznym niemal powtarzaniem formuły skrajnego pesymizmu. I poniekąd tak jest, ale czy wielkość pisarskiej nie można mierzyć przywiązaniem do wstrętu, jaki budzi egzystencja? Byłby w takim razie Bernhard mistrzem jednostajnego afektu, wyrobnikiem bólu i zgorzknienia. No i dochodzi do tego jego niewątpliwe osiągnięcie: styl. Tak narkotycznej, działającej niczym walec frazy powojenna proza niemieckojęzyczna nie miała znowu aż tak wiele. Sława Lisiecka, podobnie jak w przypadku „Wymazywania”, potrafiła oddać tę siłę w polszczyźnie.

Krzysztof Siwczyk

Maj

Rozstrzygnięcie XVII edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poetyckiego im. Rafała Wojaczka.
Spotkanie z laureatami.

Spotkanie autorskie z Bogdanem Prejsem, autorem tomu "Sms do ludożerców", wydanego przez IM.

Czerwiec

Spotkanie autorskie z Genowefą Jakubowską-Fijałkowską, autorką tomu "Ostateczny smak truskawek", wydanego przez IM.

Spotkanie z poetami słoweńskim:

Mata Kusar i Iztok Ostojsnik.

W spotkaniu wzięła udział tłumaczka poezji słoweńskiej Tatjana Jamnik.

META KUŠAR urodziła się w 1952 r. w Ljubljanie. Poetka, eseistka i publicystka. Ukończyła filologię słoweńską na Uniwersytecie w Ljubljanie. Od 1980 roku jest autorką historyczno-kulturalnych audycji radiowych i telewizyjnych (RTV Slovenija, Radio Študent). Stworzyła muzyczno-literacki performans *Prestol poezije (Tron poezji)*, którego premiera odbyła się w 1997 r. w Słowenii. Wielokrotnie nominowana do prestiżowych słoweńskich nagród poetyckich. Wydała następujące tomiki poezji: *Madeira* (1993 r., wydanie dwujęzyczne – w j. słoweńskim i angielskim) *Svila in lan (Jedwab i len)*, 1997 r., wydanie dwujęzyczne) i *Jaspis* (2008). Obecnie przygotowuje dwie książki: wybór wywiadów i wybór esejów. Mieszka i tworzy w Ljubljanie.

IZTOK OSTOJNIK, słoweński poeta, pisarz, eseista, tłumacz, artysta, przewodnik wycieczek, animator kultury, alpinista. Urodził się 27 lipca 1951 roku w Lublanie. Zawody, które wykonywał, pozwoliły mu podróżować po całym świecie. Rewolucjonista, muzyk rockowy opozycjonista, w młodości dyktator trendów, założyciel przewrotnych ruchów: *Garbage art* oraz *Sous-realizm*, dziś jest wciąż niezależnym umysłem, przecierającym własne artystyczne ścieżki. Ukończył literaturę porównawczą na Uniwersytecie w Lublanie (1977), podyplomowo studiował na Uniwersytecie Gadaí w Osace w Japonii (1980-82), obecnie kończy studia doktoranckie na Uniwersytecie Koper w Słowenii. Od 1999 r. do 2004 r. pełnił funkcję dyrektora międzynarodowego festiwalu literackiego Vilenica, udało mu się podnieść rangę tego wydarzenia do jednego z największych europejskich festiwali literackich. Jest współ-fundatorem galerii Equrna w Lublanie oraz dwóch znanych słoweńskich festiwali literackich: Tercety w Trnovo (Lublana) i Rozmowy literackie w Willi Herberstein (Velenje). Wspólnie z tłumaczką Aną Jelnikar organizuje międzynarodowe poetyckie warsztaty translatorskie pt. Złota łódź (Złata ladja). W 2008 r. był dyrektorem artystycznym festiwalu Most słowiański w Lublanie. Jest również członkiem rady naczelnej chorwackiego czasopisma „Tvrđa” (Zagrzeb).

Dotychczas opublikował 26 tomików poezji, 4 powieści i 3 tomy esejów na temat literatury, antropologii i filozofii. Jego wiersze i eseje zostały przetłumaczone na 20 języków. Otrzymał liczne słoweńskie i międzynarodowe nagrody literackie.

Mieszka w Lublanie.

Lipiec

Spotkanie pt. „Debiuty poetyckie”. Zaproszeni goście:

Waldemar Jocher, autor debiutanckiej książki „Reszta tamtego ciała”, wydanej przez IM

Marcin Bies, autor arkusza „Atrapizm” (Biuro Literackie, 2009)

Krzysztof Szeremeta, autor arkusza „Długi dystans” (Biuro Literackie, 2009).

Nowy montaż znaczeń

trzeba nam twardą rzeczywistość wypowiedzieć od nowa.

(...)

jestem tylko kondensatorem nazw.

Waldemar Jocher

Dawno nie czytałem poetyckiego debiutu, który byłby dla mnie równie interesującym wyzwaniem interpretacyjnym jak książka Waldemara Jochera, *Reszta tamtego ciała*. Warto więc może napisać słów parę, dlaczego uważam ten tomik za jedną z najciekawszych książek poetyckich minionego roku.

Gdybym miał jednym zdaniem powiedzieć o tym, co decyduje o specyfice Jocherowego wiersza, ująłbym to tak: *wierszem Waldemara Jochera włada reguła szybkich przekierowań*. Fajnie i ładnie, ale o co konkretnie chodzi.

Autor *Reszty tamtego ciała* w taki sposób używa języka, by wytwarzać **efekt nieprzewidywalności**. Wiersz zaczyna się na przykład jakąś konstatacją, by już w drugim zdaniu obrać zupełnie inny semantyczny kierunek, który w kolejnych zdaniach również zostaje zakwestionowany na rzecz czegoś innego. Nie skutkuje to jednak znaczeniową i składniową

niezbornością. Wręcz przeciwnie, czytelnik ma wrażenie, że autorowi udaje się nazywać rzeczywistość w jej: wielopostaciowości, równoczesności, wieloznaczności. Owe **szybkie przekierowania** sprawiają, że czytelnik musi być nieustannie czujny, bowiem gdy tylko pozwoli sobie na chwilę nieuwagi, umyka mu jakaś istotna sekwencja znaczeń. Mało tego, że wiersz Jochera jest zwarty, skondensowany, skompresowany. Ów wiersz realizuje to wszystko w ramach swych przekierowań, czyli na wielu poziomach jednocześnie.

Byłby zapewne łatwiejszy w odbiorze, gdyby swe skondensowanie manifestował linearnie, a więc na przykład tylko w wymiarze obrazowania, albo w wymiarze gry znaczeniowej, albo w wymiarze syntaktycznej organizacji wypowiedzi. Tak jednak nie jest, bo ten wiersz nie tyle odwołuje się do nawyków lektury linearnej, lecz próbuje nas **przekierować** na inny rodzaj czytania, taki mianowicie, który żąda od nas percepcji symultanicznej, multisemantycznej, a zarazem holistycznej; zachęca nas więc do lektury, która, dostrzegając znaczeniowe: napięcia, zwania, wolty na poziomie: metafory, frazeologizmu, zdania, potrafi jednocześnie *zalać*... całość, czyli ogarnąć wiersz jako jedność.

Zapytajmy tradycyjnie; o czym są wiersze Jochera. Ano o tym, o czym zwykle są ... wiersze. A więc o: podmiotowym zmaganiu się ze światem, interpersonalnych relacjach, niezgodzie na to, że rzeczywistość: *jest-tylko-tym-czym-jest*, a jakoś nie chce być: *tym-czym-powinna-być*, jasnym widzeniu rzeczy, które jest trudne, bo:

(...)chcemy mieć wiedzę rzeczy,
a rzeczy-wistość – ledwie to przeczuwamy – zakodowano
na dalszych kanałach; nie będzie bezpiecznie, bo okazuje się, że
przyszłość ma kształt obcych oczu, rozstawionych dwuznacznie.

de-kody kształtów (nie ma takiego

programu)

Ale ta poezja jest też o: szukaniu siebie w sobie, definiowaniu swego miejsca w literackiej tradycji, pokazywaniu swoich poetyckich możliwości (a są one... niemałe), znakowaniu swej życiowej i poetyckiej drogi.

Reszta tamtego ciała znaczy nie tylko *znaczeniem* poszczególnych wierszy, ale również układem całości. W tej **całości** widać subtelną i profesjonalną rękę Macieja Meleckiego, redaktora tomu. I cóż owa, redaktorsko konstruowana, całość nam komunikuje? To przede wszystkim, że nasze istnienie to: *wchodząc, dachy, schodząc*, czyli projekcja, ogląd, weryfikacja. W warstwie **projekcji** rzecz sprowadza się na ogół do: „odwykania” od języka dotychczasowego, tradycyjnego, który daje niewielką szansę na skuteczne artykułowanie rzeczywistości wielokierunkowej, polisemantycznej, zmultiplikowanej oraz konstruowania języka „szybszego”, wielokierunkowego. Na poziomie **oglądu** podkreśla się „ostrość” widzenia, ale też nieufność wobec dyskursów współczesności, dla których znamienne jest pomieszanie śladów i tropów, brak wyraźnych kryteriów, mogących służyć za punkty orientacyjne. I wreszcie **weryfikacja**, czyli *schodzenie* z nowym językiem w rzeczywistość, by sprawdzać ich wzajemną (nie)przystawalność.

Inaczej mówiąc, tomik Waldemara Jochera to poetycka przygoda poznawcza, której warunkiem jest wielopostaciowe **otwarcie** (egzystencjalne, językowe, aksjologiczne), otwarcie, dodajmy, które musi być permanentne, by poszukiwanie miało rangę i sens. Nie na darmo więc *Resztę tamtego ciała* otwiera i zamyka słowo **Ephata** (Otwórz się! Być może aluzja do aramejskiego *Effatha*. Słowo to wypowiada Jezus uzdrawiając głuchoniemego [Mk.7, 34]).

Gdyby chciał wskazać poetyckich patronów *Reszty tamtego ciała*, trzeba by niewątpliwie wymienić trzy nazwiska: Wirpsza, Siwczyk, Melecki. Wskazują na to głównie; koncepcja poezji oraz rodzaj używanego języka. Gdy idzie o pojmowanie poezji to sytuuje się ona na antypodach

formuły: *widzę i opisuję*, bowiem jest to poezja świadomej kreacji, poezja, w której *tematyczność* i *autotematyczność* są nierozdzielne...Co zaś do języka to wyraża on skrajną nieufność wobec rozmaitych postaci mimetyzmu, które hołdują naiwnym podziałom na: słowo i rzecz, świadomość i rzeczywistość, idealne i realne,... Jocher, za swoimi poetyckimi antenatami, zdaje się podkreślać, że dla człowieka nie istnieje rzeczywistość, która, tak czy owak, nie byłaby już zawsze: *uwikłana-w-język*. Każdy sposób *bycia-w-świecie*, zachowania się wobec świata, zakłada zawsze pewien język, pewną konwencję, kulturową matrycę. Poezja więc to taka sfera, w której naiwne i niewinne użycie języka jest już... niemożliwe.

Reszta tamtego ciała to książka radykalna w swej inwencyjności, a zarazem klarownie wpisująca się w ten nurt XX wiecznej polskiej poezji, który w pewnym sensie wciąż trzeba odkrywać i wzmacniać. Patronuje temu nurtowi m.in. Witold Wirpsza, którego poezja: nowatorska, elitarna, inwencyjna jest nam sukcesywnie przybliżana dzięki publikacjom Instytutu Mikołowskiego.

Grzegorz Kociuba

Waldemar Jocher, *Reszta tamtego ciała*, Instytut Mikołowski, Mikołów 2009, s. 64.

Październik

Obchody X- lecia istnienia Instytutu Mikołowskiego.

Instytut Mikołowski,
Mikołów, 8-9 październik 2009

X LAT
INSTYTUTU MIKOŁOWSKIEGO

Dzień I

Otwarcie wystawy fotografii Bogdana Prejsa i Dariusza Zakrzewskiego pt. *Przy stole*, przedstawiającej i dokumentującej imprezy organizowane w Instytucie Mikołowskim w latach 1999 – 2009.

Promocja wyboru wierszy Edwarda Balcerzana, pt. *Wiersze niewszystkie* (wyd. Instytut Mikołowski, 2009). W spotkaniu udział wezmą: Edward Balcerzan, Dariusz Pawelec, Adam Pomorski, Piotr Łuszczkiewicz, Krzysztof Siwczyk i Maciej Melecki.

Pokaz filmu dokumentalnego Adama Sikory o Pawle Targielu (1945-2009), dyrektorze IM.

Dzień II

Wystąpienia poetów związanych z IM:

M.K.E Baczewski, Wojciech Brzoska, Robert Rybicki, Marcin Bies, Cezary Domarus, Arkadiusz Kremza, Genowefa Jakubowska- Fijałkowska, Edward Balcerzan, Bogusław Kierc, Bartłomiej Majzel, Feliks Netz, Franciszek Nastulczyk, Bogdan Prejs, Marta Podgórnik, Waldemar Jocher, Julia Fiedorczyk, Bohdan Zadura, Jerzy Suchanek
Prowadzenie: Maciej Melecki i Krzysztof Siwczyk

Listopad

Polaku, kim jesteś? sesja naukowa poświęcona książce Witolda Wirpszy
Instytut Mikołowski 20 listopad 2009r., godz. 17

W sesji udział wzięli: Zdzisław Jaskuła, prof. Tadeusz Lubelski, prof. Dariusz Pawelec, Mirosław Pęczak (*Polityka*), Marcin Sendecki (*Przekrój*), Jerzy Suchanek, prof. Leszek Szaruga

.Tym razem punktem wyjścia do naszego spotkania było pierwsze wydanie w Polsce, przez Instytutu Mikołowski, głośnej książki Witolda Wirpszy „Polaku, kim jesteś?”. Jej publikacja za granicą w 1971 spowodowała objęcie autora przez cenzurę zakazem druku w PRL. Tytułowe pytanie jawi nam się wciąż aktualne, a zaproponowana przez Wirpszę wizja historycznej, kulturowej i politycznej odpowiedzi okazuje się wciąż prowokacyjna, zwłaszcza po ustrojowej przemianie. W okresie ostatnich dwóch dekad, daje się zaobserwować powrót jednorodnych narracji o naszej historii, uwikłanych mniej lub bardziej w bieżącą koniunkturę na scenie politycznej. Z tej perspektywy heterogeniczna „odpowiedź” Wirpszy może być odczytywana jako atak na ugruntowane w polskiej duchowości „wielkie narracje”, których renesans najczęściej jest zapowiedzią społeczno-politycznej opresji.

Napisany dla szwajcarsko-niemieckiego wydawcy zbiór esejów Witolda Wirpszy jest niewątpliwie jedną z najbardziej legendarnych polskich książek. Opublikowana po niemiecku w Lucernie w roku 1971 została od razu przywitana atakiem krajowej prasy podważającej polskość jej autora. Jak po latach przyznawał Witold Wirpsza nagonka ta zdecydowała w pewnym stopniu o pozostaniu przezeń na emigracji. Publicyści reżymowi komentujący *Pole, wer bist du?* prawdopodobnie nie zadali sobie trudu lektury tego dzieła. Niestety, pozostało ono także „źle obecne” w niezależnym obiegu wydawniczym i w świadomości krytycznoliterackiej. Tekst Wirpszy do dzisiaj znany jest garstce czytelników i stanowi klasyczny wręcz przykład „nieprzeczytanej” lektury, w której realne istnienie zdają się wątpić nawet zabierający głos na jej temat. A powinna to być w moim najgłębszym przekonaniu lektura dla Polaków obowiązkowa.

Na pytanie czym jest właściwie ta książka starał się we wspomnieniu pośmiertnym o Wirpszy odpowiedzieć Wiktor Woroszyński na łamach paryskiej „Kultury”: „nie rozprawa naukowa, nie powieść, nie diatryba polityczna; wędrówka – rzekłbym – wędrówka myśli niepospolicie inteligentnej”. Wirpsza posługując się poetyką fragmentu rozważa sens wybranych wydarzeń historycznych (wojen i powstań), rolę jednostek (Piłsudski, Gomułka), konsekwencje wyborów literackich (wallenrodyzm, socrealizm, samobójstwo Tadeusza Borowskiego), zyciorysy i rodowody inteligenckie, kreśląc tym samy równoległe z Bohdanem Cywińskim *Rodowody*

WYDAWNICTWA INSTYTUTU MIKOŁOWSKIEGO w 2009 roku

Witold WIRPSZA:

Polaku, kim jesteś?, 2009, - eseje

Poezja:

Samantha Kitsch - *Helena*, 2009

Mirosława Pajewska - *Transfuzje*, 2009

Waldemar Jocher - *Reszta tamtego ciała*, 2009

Genowefa Jakubowska-Fijałkowska - *Ostateczny smak truskawek*, 2009

Bogdan Prejs - *sms do ludożerców*, 2009

Arkadiusz Kremza - *Ludzie wewnętrzni*, 2009

Edward Balcerzan - *Wiersze newszystkie*, 2009

Feliks Netz - *Trzy dni nieśmiertelności*, 2009

Proza:

Jerzy Suchanek - *Płakula*, 2009

INSTYTUT MIKOŁOWSKI
43-190 M I K O Ł Ó W
ul. Jana Pawła II 8/5
tel. (032) 738-07-55
NIP 635-15-86-916

DYREKTOR
Instytutu Mikołowskiego
Maciej Melecki
Maciej Melecki